

ДАНЧЕНКО Олена Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи
Хмельницького інституту соціальних технологій
Університету «Україна»

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА БЕЗРОБІТНОЇ МОЛОДІ В СФЕРІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В УКРАЇНІ

У статті розглядаються особливості соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді в сфері соціальної роботи в Україні. Показано основні аспекти превентивної та оперативної соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді, її форми та методи. Представлено результати моніторингу проблем працевлаштування молодих фахівців в сфері соціальної роботи.

Ключові слова: державна політика в сфері зайнятості, безробітна молодь, працевлаштування, соціально-педагогічна підтримка, превентивна та оперативна соціально-педагогічна підтримка, моніторинг.

Зміна суспільно-політичного ладу у нашій країні після визнання незалежності призвела до виникнення низки проблем, які унеможливають забезпечення високого рівня безпеки фахівців у сфері соціальної роботи України. Безробіття молоді є однією з найгостріших соціальних проблем в Україні і виявляється у таких аспектах: декваліфікація широких верств населення; дефіцит високопродуктивних робочих місць; низька ефективність заходів щодо підвищення професійного рівня виробничого персоналу підприємств; незбалансованість ринку праці та освітніх послуг; невідповідність якості професійної підготовки фахівців потребам галузей економіки і вимогам роботодавців; відсутність практичного досвіду у випускників професійних та вищих навчальних закладів в отриманій професії; відсутність коштів і досвіду у відкритті власного бізнесу; низький рівень професійного інформування, консультування школярів, випускників загальноосвітніх та професійних навчальних закладів; пізнє звернення уваги батьків щодо вибору професії власної дитини й навчального закладу; відсутність активної співпраці школи, батьків, служби зайнятості у профінформуванні та профконсультуванні; відсутність можливості апробації з метою професійного самовизначення до вступу у професійний чи вищий навчальний заклад; неспроможність батьків оплачувати навчання омріяної професії (особливо перебування в іншому місті, більш віддаленому); наявність належної законодавчої бази щодо профконсультування працевлаштування і матеріальної підтримки у навчанні молоді, але незабезпеченість державою гарантій, які висунуті у правовому полі; неефективна діяльність громадських, релігійних та профспілкових організацій у цій царині тощо.

Причинами такої ситуації на ринку праці є світова фінансова криза, наслідками якої є скорочення обсягів виробництва, банкрутства промислових підприємств і фінансово-кредитних установ, масове звільнення працівників, а також фінансова та соціально-політична криза в Україні.

Питанням безробіття серед молоді присвячені роботи відомих вітчизняних учених О. Амоші (соціалізація економіки, соціальна орієнтація ринкових трансформацій тощо), Н. Борецької (проблеми соціального захисту населення), С. Злупка (поведінка економічної самочинності та підприємливості в системі сучасного українського виховання), Л. Лісогор (підвищення конкурентоспроможності робочої сили в Україні), Ю. Гетьманенко, К. Тахтарової, Л. Шевченко, О. Горячої і Ю. Серьогіна (проблеми безробіття в Україні), Н. Фагеєнко і О. Чурилової (причини, види та наслідки безробіття) й ін..

Мета статті полягає у висвітленні пропозицій щодо розвитку системи соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді в сфері соціальної роботи в Україні та результатів моніторингу проблем працевлаштування студентів – майбутніх соціальних працівників.

Згідно із соціологічними дослідженнями в Україні за останні роки у сфері зайнятості виникли такі проблеми: зменшення кількості зайнятих у країні, посилення процесів трудової мобільності (особливо за кордон), збільшення чисельності зайнятих у тіньовому секторі, збільшення робочих місць для людей післяпенсійного віку (збільшення пенсійного віку) [1].

За останніми даними Держкомстату, найвищий рівень безробіття зафіксований у Чернігівській – 11,2%, Рівненській – 11,1%, Тернопільській – 11,0% та Житомирській – 10,9% областях, а найнижчий у м. Київ – 6,2%, АР Крим – 6,7%, Одеській області – 6,8% та м. Севастополь – 6,9%. Дану ситуацію ми можемо спостерігати у 2012 році, а в 2008 у певній мірі перелік лідерів відрізнявся від географії безробіття у 2013 році: найвищі показники рівня безробіття належали Чернівецькій – 10,9%, Черкаській – 10,5% та Тернопільській – 10,4%, найнижчі м. Київ – 3,2% та м. Севастополь – 4,1%,

Дніпропетровській області – 5,6%. Загальні показники рівня безробіття з 2008 по 2013 рік за відповідні періоди підвищилися з 7,6% до 8,6%, а з 2012 по 2013, навпаки, знизилися з 9,1% до 8,6%.

Вагомим показником при оцінці соціального явища безробіття є відповідність показників наявних робочих місць та бажаючих їх отримати, тобто попиту-пропозиції робочої сили на ринку праці. Важливість даного показника прямо впливає з наявної можливості у країні боротися з безробіттям: адже чим вищий показник попиту на робочу силу, тим менший термін перебування безробітних в даному статусі [2].

Із переходом України до ринкової економіки виникли такі негативні явища, як безробіття й структурна перебудова економіки України, які актуалізували проблему вибору професії та працевлаштування молоді. Ситуація з вибору професії катастрофічно ускладнилася внаслідок падіння престижу багатьох суспільно значимих професій. Для більшості молодих людей на перший план виступили не завжди адекватні реальності, прагматичні міркування, а також спонтанно-емоційний вибір за мотивами престижності. Внаслідок цього переважна частина випускників школи орієнтується на одержання вищої освіти [3, С. 3–4].

З метою вирішення проблеми, що виникла на законодавчому рівні, до вже існуючої законодавчої бази (Конвенція про професійну орієнтацію та професійну підготовку у галузі розвитку людських ресурсів № 142, ратифікована Україною 3 травня 1979 р.) додаються положення, розпорядження, концепції, постанови, рішення щодо превентивної соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді. Проте, питання соціального захисту безробітної молоді недостатньо регулюються на законодавчому рівні. Так, на сьогодні діють такі законодавчі норми, які регулюють сферу молодіжного працевлаштування: Закон України «Про забезпечення молоді, яка отримала вищу або професійно-технічну освіту, першим робочим місцем з наданням дотацій роботодавцю» (від 04.11.2004 р. №2150-IV) та Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (від 05.02.1993 р. №2998-XII з редакцією від 31.01.2009 р. на підставі 876-17). Але й вони мають недоліки: відсутність чітких напрямів вирішення працевлаштування молоді, які не мають освіти; недостатній рівень зацікавленості потенційних роботодавців у забезпеченні робочих місць для молоді через відсутність законодавчо закріпленої системи стимулювання роботодавців у сприянні працевлаштуванню молоді; відсутність дієвих механізмів підтримки молоді у започаткуванні власного бізнесу.

Дуже повільно змінюється ситуація у сфері формування державного замовлення, обсяги та структура якого не відповідають сучасному стану та перспективам розвитку ринку праці [4].

За роки незалежності України в певній мірі вибудовується система профорієнтації населення. З метою профілактики безробіття молоді в Україні сьогодні здійснюється соціально-педагогічна підтримка: превентивна і оперативна. Превентивна соціально-педагогічна підтримка безробітної молоді, її форми і методи зосереджені на молоді, яка навчається і реалізується у межах закладів освіти, служби зайнятості, на підприємствах, організаціях, фірмах, а також під час участі у волонтерській роботі тощо. Оперативна – власне передбачає допомогу молоді, яка з певних причин залишилася без роботи (випускники загальноосвітніх, професійних та вищих навчальних закладів, які не змогли влаштуватися на роботу; молоді, яка втратила роботу з певних причин).

Неабияке значення в Україні надається оперативній соціально-педагогічній підтримці безробітної молоді. З метою поліпшення ситуації з безробіттям у країні необхідно було змінювати молодіжну політику.

Метою державної молодіжної політики в Україні є: забезпечення справжньої рівності прав, обов'язків і соціальної перспективи молоді поряд з іншими соціальними групами, але не за їх рахунок; соціальний захист молоді, розв'язання її різноманітних соціально-політичних, економічних проблем, а також створення необхідних стартових умов для влаштування власного життя, адаптації в ньому, саморозвитку і самореалізації; підтримання і стимулювання основних суспільно корисних ініціатив самої молоді, її організацій і рухів, що намагаються зробити конкретний внесок у розв'язання як суто молодіжних, так і загальносуспільних проблем.

Відповідно до статті 14 ЗУ «Про зайнятість населення», з метою сприяння зайнятості населення і задоволення потреб громадян у праці Кабінетом Міністрів України і виконавчими органами влади у регіонах розробляються річні і довготермінові державна і територіальна програми зайнятості (перша програма у 1991 р.). Розробка програм зайнятості в Україні відповідає рекомендаціям

Міжнародної організації праці, (зокрема, щодо питань політики у галузі зайнятості), а якими пропонується розглядати програми як засіб здійснення політики зайнятості.

ДПЗН (державна програма зайнятості населення) і територіальні програми спрямовані на: 1) сприяння структурній перебудові економіки, створення умов для направлення вивільнюваних працівників у першу чергу на рентабельні виробництва і у пріоритетні галузі економіки; 2) запобігання розвитку безробіття та його скорочення шляхом підвищення економічної зацікавленості підприємств у створенні додаткових робочих місць переважно з гнучкими формами зайнятості; 3) поліпшення системи відтворення робочої сили у поєднанні з розвитком робочих місць, професійної орієнтації, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації населення, ефективне використання трудових ресурсів; 4) захист безробітних і членів їхніх сімей від негативних наслідків безробіття та забезпечення зайнятості громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці; 5) формування матеріальної, кадрової, інформаційної, статистичної, фінансової і науково-методичної бази ДПЗ; 6) заходи сприяння зайнятості населення, яке проживає у сільській місцевості [5, с. 33].

Відповідно до вказаних напрямків, проводиться аналітична робота, здійснюються наукові дослідження структури економіки і прогнозування майбутніх змін якості й розподілу робочої сили, на підставі чого складають проект. ДПЗН на плановий період розглядається із залученням широкого загалу науковців, практичних працівників, органів державного управління, профспілок, громадськості. Після обговорення доопрацьовується, розглядається колегією Міністерства праці та соціального забезпечення і подається на схвалення Кабінетом Міністрів та Верховної Ради з додатками і необхідними розрахунками. Після схвалення реалізацію ДПЗН здійснюють усі задіяні до її виконання об'єкти, а також контроль за виконанням з боку Міністерства праці й центрів зайнятості всіх рівнів.

Державна програма зайнятості відображає державну політику (активну та пасивну) у галузі зайнятості на ринку праці. Активна політика реалізується за допомогою активних заходів, які знаходять місце у програмі зайнятості та впливають на співвідношення попиту й пропозиції праці. Заходи активної політики зайнятості: введення в дію робочих місць; сприяння розвитку підприємництва, малого бізнесу і самозайнятості; професійна орієнтація і професійна підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів, затримка до 6 місяців зі скороченням кадрів на підприємствах у необхідних випадках тощо [6, с. 12]. Активна політика не лише підтримує існування тих, хто втратив роботу, а й заохочує активність людини, спрямованої на пошук робочого місця. Це, у свою чергу, скорочує його залежність від підтримки доходів за рахунок соціальної виплати, зменшує затрати державного бюджету, знімає напругу у суспільстві, підвищує продуктивність праці.

Заходи пасивної політики не впливають безпосередньо на попит праці, однак здійснюють такі форми підтримки безробітних, як: реєстрація незайнятих громадян, які шукають роботу; організація системи надання допомоги по безробіттю; здійснення форм підтримки безробітних і членів їхніх сімей.

Важливу роль відіграє державна політика у сфері зайнятості соціально вразливих категорій населення, що базується на наданні додаткових гарантій щодо працевлаштування таких категорій громадян, які потребують соціального захисту і не здатні на рівних умовах конкурувати на ринку праці. Для працевлаштування зазначених категорій громадян місцеві державні адміністрації, виконавчі органи рад бронюють за поданням центрів зайнятості на підприємствах, установах, організаціях незалежно від форми власності з чисельністю понад 20 чоловік до 5% загальної кількості робочих місць.

У випадку відмови у прийнятті на роботу громадян з числа категорії тих, хто потребує соціального захисту і нездатний конкурувати на ринку праці, у межах установленної броні з підприємств, установ та організацій державна служба зайнятості стягує штраф за кожну таку відмову у 50-кратному розмірі неоподаткованого мінімуму доходів громадян. Кошти спрямовуються до місцевих фондів сприяння зайнятості. І хоча законодавством визначено права й гарантії зайнятості для соціально вразливих верств населення, реальний досвід свідчить про існування певних обмежень у економічній та політичній діяльності жінок, молоді, інвалідів. Законодавство, що існує в Україні, створює лише певне правове середовище, передумови для рівноправності, але не забезпечує їх, і саме тому для більшості соціально вразливих категорій населення адаптація до ринкових змін в економіці проходить надто важко, оскільки через складні й різноманітні соціальні функції (наприклад, навантаження материнством) є менш конкурентоздатними на ринку праці. Сучасні кризові реалії спричинили зменшення їхніх можливостей щодо зайнятості за наймом, підприємницької діяльності,

професійного та кар'єрного зростання, обумовили посилення дискримінації в оплаті праці й умовах працевлаштування.

Незважаючи на внесення змін у державну молодіжну політику з метою сприяння зайнятості населення, за даними Державної служби зайнятості, щоденно лави безробітних поповнюють 9-12 тис. осіб. Головна частина їх – це освічені, ініціативні, динамічні, та перспективні люди – молодь. Серед загальної кількості українських безробітних 30% – це молоді люди віком до 35 років [1]. Становище молоді на ринку праці, у тому числі тих, хто шукає собі перше робоче місце, є критичним. Це підтверджується такими показниками: кожен третій безробітний віком до 21 року – випускник ПТУ, кожен п'ятий віком 21-28 років – випускник ВНЗ [7, с. 2].

Окреслені вище позиції щодо забезпечення працевлаштування в реаліях сучасного життя мають створювати умови для працевлаштування молоді в Україні в соціальній сфері. З метою виявлення проблем працевлаштування сучасної молоді було проведено моніторинг студентів старших курсів – майбутніх соціальних працівників. Для цього було розроблено анкету, яка складалася з восьми запитань. В опитуванні взяло участь 28 студентів.

Студентам було запропоновано відповісти на такі запитання:

1. Чи поінформовані Ви щодо місць працевлаштування, куди можна піти після закінчення ВНЗ?
2. Які є у студентів-випускників шанси вдалого працевлаштування (високі, середні, низькі, відсутні)?
3. Яку заробітну плату, на Вашу думку, повинен отримувати студент-випускник спеціальності «Соціальна робота»?
4. Чи є у студентів-випускників потреба звернення до соціальних інституцій (державних або приватних), які допомогли б у працевлаштуванні?

За результатами моніторингу виявлено, що 97 % студентів поінформовано стосовно місць можливого працевлаштування після закінчення ВНЗ, що характеризується позитивно, свідчить про високий рівень поінформованості студентів щодо робочих місць на ринку праці.

На думку опитуваних, студент-випускник спеціальності «Соціальна робота» після закінчення навчання повинен отримувати заробітну плату: від 1400 грн. до 1999 грн. – вважають 4 % студентів; від 2000 грн. до 2999 грн. – вважають 85 % студентів; більше 3000 грн. – 11 % студентів. А отже, потреби в оплаті праці молодих фахівців є набагато вищими, ніж існуючий рівень заробітної плати в соціальних службах, що може свідчити про небажання працювати за фахом молодих спеціалістів після закінчення вищого навчального закладу, збиткове витрачання коштів держави на освіту фахівців цієї сфери тощо. При цьому 100 % студентів зауважили на необхідності допомоги соціальних інституцій (державних або приватних) при працевлаштуванні.

Крім того, студентів просили оцінити у відсотковому значенні: 1) впевненість у працевлаштуванні після закінчення ВНЗ; 2) можливості працевлаштування на роботу з окресленим ними заробітком; 3) запропонувати варіант ідеальної для них моделі працевлаштування.

За результатами опитування виявлено, що 93 % студентів-випускників оцінюють шанси вдалого працевлаштування як середні, а 7 % – як низькі. При цьому можливості працевлаштування на роботу з окресленим ними заробітком дещо різняться. Так, 14 % студентів оцінюють впевненість у працевлаштуванні після закінчення ВНЗ на 20 %; 46 % студентів – на 50 %; 11 % студентів – на 60-70 %; 21 % студентів – на 71-80 %; 8 % студентів – на 90 %.

Також студентам було запропоновано відповісти на запитання: чи готові вони вступити на сьогодні не існуючу (гіпотетичну) соціальну організацію, яка б допомагала у працевлаштуванні, відстоювала інтереси соціальних працівників, займалася питаннями підвищення їхньої кваліфікації та професійного супроводу, наприклад, у спілкуванні з державою у працевлаштуванні соціальних працівників у працевлаштуванні, і при цьому платити членські внески за її послуги? 82 % студентів зазначили необхідність створення такої організації і бажання бути її членами. 11 % студентів висловили неготовність вступати в такого роду організації, а 7 % студентів висловили бажання бути її членами, але без сплати членських внесків. Ці 7 % опитуваних погодились на сплату вартості послуг такої організації без сплати внесків.

Отже, результати моніторингу проблем працевлаштування молодих фахівців у сфері соціальної роботи, дали змогу окреслити такі проблеми у розвитку соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді в сфері соціальної роботи: невідповідність очікуванням молоді щодо оплати праці

та відсутність соціальних інституцій, які б допомагали у працевлаштуванні молоді, відстоювали інтереси соціальних працівників, займалися питаннями підвищення їхньої кваліфікації та професійного супроводу.

Необхідно зазначити також, що залишаються недостатньо гнучкими й такими, що швидко реагують на потреби ринку праці, завищені вимоги працедавців до кваліфікації робочої сили, система освіти. Міністерство освіти для розв'язання цих проблем здійсненним реорганізацію професійно-технічних училищ, розширило підготовку працівників за широкопрофільними та суміжними професіями, що забезпечує працевлаштування випускників на відносно високому рівні. Розроблено перелік професій, за якими буде здійснюватися навчання молоді [8, с. 21-26].

Разом з тим за ринкових умов господарювання безробіття є неминучим. Шляхом його подолання є відповідальне ставлення молоді до отримання освіти, самозайнятості, розвиток підприємницьких ініціатив. Процеси адаптації молоді до ринкових умов об'єктивно змушують молодих людей брати участь у підприємстві, різних формах малого бізнесу. Проте, сучасна економічна база підприємництва досить вузька, що пов'язано з економічною ситуацією у країні, браком необхідних економічних знань, зі складністю організаційних питань під час створення підприємства, відсутністю стартового капіталу, надійних зв'язків у сфері бізнесу, несприятливими умовами оподаткування тощо.

Слід відмітити, що головною ознакою становища молоді на ринку праці є диспропорція між пропозицією та попитом на робочу силу. Більшість молодих людей, особливо тих, які навчаються, прагнуть працювати і мати власне джерело для існування. Це підтверджує відносно високий рівень економічної активності громадян віком 15-29 років. Проте, міська молодь віком 15-19 років, яка здебільшого не має професійної освіти і досвіду роботи, є найменш конкурентоспроможною на ринку праці. 3-поміж цієї категорії майже кожен другий з економічно активних – безробітний, що становить 10 % усіх безробітних [9].

У зв'язку з цим найбільш поширеними серед молоді формами трудової, економічної активності є трудова міграція (можливість виїздити на заробітки зі збереженням колишнього місця основної роботи, навчання чи стажування за направленням фірми, що гарантує місце роботи після повернення); залучення молоді до підприємницької діяльності (торгівля, сфера обслуговування, сільське господарство, переробне виробництво, виробництво продуктів харчування і споживчих товарів); участь молоді у тіньовій економіці, неформальній економіці (виробництво, продаж і перепродаж домашньої сільськогосподарської продукції, харчових та кондитерських виробів, промислових товарів, випадкові заробітки у приватних осіб, економічний туризм). Досить важливими джерелами доходів для молоді є також такі види незареєстрованої діяльності, як робота водієм на власному автомобілі, заняття домашніми ремеслами, будівельними, ремонтними роботами.

Нестабільність у економіці свідчить про наявність високого рівня безробіття, що й призводить до негативних соціальних наслідків для країни. По-перше, це зубожіння населення, погіршення його життєвого рівня. По-друге, це відтік робочої сили, як наслідок неможливості знайти роботу у рідній країні та вимушеність шукати її за кордоном. Але в умовах світової економічної кризи уряди країн Європейського союзу та СНД, де ще донедавна найчастіше українські громадяни знаходили роботу, намагаються зберегти робочі місця для власних громадян, зменшуючи кількість легальних робочих місць для іноземців [1].

Соціальні наслідки безробіття викликають напруження у суспільстві і призводять до нерегламентованих (тіньова зайнятість) і деструктивних (кримінал) моделей поведінки. Професійна дискваліфікація молоді у стані тривалого безробіття зменшує їх конкурентоспроможність, що зумовлює ускладнення при подальшому працевлаштуванні, зниження якості робочої сили та продуктивності суспільного виробництва. Як наслідок, у безробітній молоді знижується мотивація до суспільно корисної праці, змінюються ціннісні орієнтації, відбувається поширення пасивних дій (утриманство) або, у кращому випадку, падіння престижності легальної зайнятості. Крім того, відсутність у молодих людей стабільного заробітку утримує їх від створення сім'ї та народження дітей, а це, в свою чергу, призводить до демографічної кризи, в якій опинилася Україна.

Характеризуючи сучасний стан державної політики у сфері зайнятості населення, слід зазначити, що держава регулює свою політику у галузі зайнятості населення через Міністерство праці і соціальної політики й підпорядковану йому Державну службу зайнятості. Однак зайнятість населення – проблема комплексна, тому інші структури державного управління не можуть відмежовуватись від неї.

Отже, пріоритетним напрямком розвитку соціально-педагогічна підтримки безробітної молоді в сфері соціальної роботи в Україні вбачаємо створення державних та/або приватних організацій інноваційно-інформаційного типу: спілок, асоціацій, центрів допомоги у працевлаштуванні та супроводі фахівців соціальної сфери, які б надавали послуги у профорієнтації і сприяли зайнятості молоді: безпосередня та опосередкована (Інтернет-ресурси, ЗМІ) групова й індивідуальна профінформаційна, профорієнтована та профконсультаційна допомога у формі лекцій, зустрічей, «круглих столів», семінарів, конференцій, профдіагностики і тренінгових програм для безробітної молоді; залучення до державних та громадських соціальних проектів; створення й поповнення банку даних про навчальні заклади, фірми з працевлаштування, вакантні робочі місця; організація клубних об'єднань, які сприяють формуванню у молодих людей уміння самовизначитися у виборі професії, підвищенню готовності до конкурентоспроможності молодої людини на ринку праці; телефонне інформування та СМС-інформування, яке надає клієнтам об'єктивну інформацію стосовно наявності вакансій на ринку праці, тактики поведінки при пошуку роботи і бесід із працедавцями; надання інформації щодо можливостей перекваліфікації чи підвищення кваліфікації тощо.

Список використаної літератури

1. Дрюк О. Г. Молодіжне безробіття в Україні в контексті Світової економічної кризи / О. Г. Дрюк, О. В. Рубан ; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://politiko.ua/blogpost19457>.
2. Динаміка та географія безробіття в Україні та ЄС у 2012-2013 рр. ; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infolight.org.ua/content/dinamika-ta-geografiya-bezrobittya-v-ukrayini-ta-ies-u-2012-2013-rr>.
3. Закатнов Д. О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення : монографія / Д. О. Закатнов. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160 с.
4. Тахтарова К. А. Проблеми безробіття молоді в Україні / К. А. Тахтарова, Ю. О. Гетьманенко ; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/prvs/2010_3/tom3/1048.pdf.
5. Брич В. Я. Економіка праці та соціально-трудова відносина : навчально-методичний посібник / В. Я. Брич, О. П. Дяків, С. А. Надвичиний, В. М. Островерхов, Н. М. Слівінська, С. А. Прохоровська ; [За ред. Качана Є. П.]. – Тернопіль : Економічна думка, 2006. – 212 с.
6. Васильченко В. С. Державне регулювання зайнятості / В. С. Васильченко. – К. : КНЕУ, 2003. – 289 с.
7. Економіка труда / Под ред. Ю. П. Кокина, П. Э. Шлендера ; [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Магистр, 2010. — 686 с.
8. Довжук Б. С. Організація діяльності служб зайнятості / Б. С. Довжук. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – с. 21-26.
9. Купець О. В. Диференціація довготривалого безробіття в Україні за соціально-демографічними групами / О. В. Купець // Праця, зайнятість та соціально-трудова відносина. – 2006. – С. 106-114.

Стаття надійшла до редакції 29.11.13.

Данченко Е. Н. «Социально-педагогична підтримка безробітної молоді в сфері соціальної роботи в Україні».

В статті розглядаються особливості соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді в сфері соціальної роботи в Україні. Показані основні аспекти превентивної та оперативної соціально-педагогічної підтримки безробітної молоді, її форми та методи. Представлені результати моніторингу проблем трудоустроювання молодих спеціалістів в сфері соціальної роботи.

Ключевые слова: *державна політика в сфері зайнятості, безробітна молодь, трудоустроювання, соціально-педагогічна підтримка, превентивна та оперативна соціально-педагогічна підтримка, моніторинг.*

Danchenko O. M. «Social-pedagogical support unemployed young people in the social work in Ukraine».

The change of social and political line-up in our country after confession of independence resulted in the origin of row of problems which do impossible providing of high strength of specialists security in the sphere of social work of Ukraine. Unemployment of young people is one of topical social problems in Ukraine, and appears in next aspects. Reasons of such situation at the market of labour is a world financial crisis, the consequences of which is reduction of production, bankruptcy of industrial enterprises and financial-credit establishments volumes, mass liberation of workers, and also financial and socio-political crisis in Ukraine.

In obedience to sociological researches in Ukraine in the last few years in the field of employment there were the followings problems: diminishing amounts busy in a country, strengthening of processes of labour mobility (especially for a border), increase of quantity of busy in a shadow sector, increase of workplaces for the people of after a pension age (increase of retirement age).

For years independence of Ukraine the system of vocational orientation of population lines up in a certain measure. With the purpose of prophylaxis of unemployment of young people in Ukraine social-pedagogical support is carried out for today: preventive and operative. Preventive social-pedagogical support unemployed young people, its form and methods, concentrated on young people, which studies and realized within the limits of establishments of education, service of employment, on enterprises, organizations, firms, and also during participating in volunteer work and others like that. Operative – actually foresees the help of young people which from certain reasons remained out of employment (graduating students of general, professional and higher educational establishments which was not able to settle down on work; young people which landed on street a level from certain reasons).

An outstanding value in Ukraine gets first-line social-pedagogical support unemployed young people. With the purpose of improvement of situation with unemployment in a country it is necessary it was to change a young people policy.

The results of monitoring of problems of employment of young specialists in the sphere of social work witnessed a necessity to outline the followings problems in development of social-pedagogical support unemployed young people in the sphere of social work: disparity by expectation of young people in relation to payment of labour and absence of social institutes, which would help in employment of young people, defended interests of social workers, engaged in the questions of the their in-plant and professional accompaniment training/

Therefore by priority direction of development social-pedagogical support unemployed young people in the sphere of social work in Ukraine see creation of state and/or private organizations of innovative informative type: unions, associations, centers of help in employment and accompaniment of specialists of social sphere, which would give services in a vocational orientation and instrumental in employment of young people: direct and group and individual profinformation is mediated (Internet-resources, MASS-MEDIA), proforientation and profconsultations help in form lectures, meetings, «round», seminars, conferences table, profdiagnostically and training programs for the unemployed person of young people; bringing in is to the state and public social projects; creation and addition to the bank of data about educational establishments, firms from employment, vacant workplaces; organization of club associations which are instrumental in forming for the young people of ability to constitute oneself in the choice of profession, to the increase of readiness to the competitiveness of young man at the market of labour; public-call informing and SMS-informing, which gives clients objective information on the presence of vacancies at the market of labour, tactic of conduct at the search of work and conversations with employers; grant information on possibilities of retraining or in-plant training and others like that.

Keywords: *a public policy is in the sphere of employment, unemployed young people, employment, social-pedagogical support, preventive and operative social-pedagogical support, monitoring.*